

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.V.20.070/2023/4/II.

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

dr. Somfai Zsolt ügyvéd (cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

dr. D. Szegedi László ügyvéd (cím4)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

az alperes 29. sorszám alatt

A per tárgya:

jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

4.P.20.810/2022/28. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 635.000 (hatszázharmincötezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára az esedékesség napjáig 2.500.000 (kétmillióötszázezer) forint meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket. Az esedékesség napja a jelen határozat meghozatalát követő hatvanadik nap. Az illeték megfizetése során a közlemény rovatban a Pécsi Ítéltábla megnevezését, a jelen határozat ügyszámát, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát fel kell tüntetnie.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Fővárosi Törvényszék a 64.P.26.557/2008/125. számú ítéletével a felperest arra kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 89 millió Ft-ot, továbbá 129.000 EUR-t, és ezek egyes részösszegei után késedelmi kamatot. A Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.20.994/2014/17. számú másodfokú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben – a 129.000 EUR utáni késedelmi kamat vonatkozásában – megváltoztatta. A jogerős ítélet (a továbbiakban korábbi jogerős ítélet) alapján a felperes 2015. március 5. napján 214.909.558 Ft-ot fizetett meg az alperesnek – számítási hiba miatt a marasztalási összegnél 14.276.436 Ft-tal többet, amely túlfizetés visszafizetésére az alperest már jogerősen kötelezte első fokon a Gödöllői Járásbíróság, másodfokon a Budapest Környéki Törvényszék. Ezután a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a korábbi jogerős ítéletet a Pfv.III.20.733/2015/6. számú ítéletével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította.
- [2] A megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék a 64.P.23.416/2015/59. számú elsőfokú ítéletével a felperest 73.800.000 Ft, továbbá 17.621.410 Ft, és ezek egyes részösszegei utáni késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. A Fővárosi Ítéltábla a 2018. augusztus 28. napján meghozott 6.Pf.20.191/2018/13-II. számú másodfokú ítéletével a peres felek vonatkozásában az elsőfokú ítéletet helybenhagyta (a továbbiakban a megismételt eljárásban hozott jogerős ítélet). A megismételt eljárásban jogerősen megítélt részösszegek és az azok után az esedékességtől 2015. március 5. napjáig számított, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti mértékű kamatok figyelembevételével az alperest 146.814.931 Ft illeti meg.
- [3] Az alperes a Budapest Környéki Törvényszék jogerős ítéletével visszafizetni rendelt összeg levonásával számított felperesi kifizetés (200.633.122 Ft) és az alperest megillető 146.814.931 Ft különbözetét, 53.818.191 Ft-ot a megismételt eljárásban hozott ítélet jogerőre emelkedésétől, 2018. augusztus 28. napjától eltelt idő óta nem fizette vissza a felperesnek.
- [4] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 53.818.191 Ft és ennek 2018. augusztus 28. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata megfizetésére jogalap nélküli gazdagodás címén.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmében arra hivatkozott, a Fővárosi Törvényszék előtti eljárás során a felperes mindent elkövetett azért, hogy ne kelljen teljes kártérítést fizetnie. Erőfeszítései a kármegosztás kivételével nem vezettek eredményre. A kármegosztás alapján az alperest megillető összeget alperesi közreműködés nélkül a felperes számolta ki és fizette meg, aminek most egy részét visszaköveteli.
- [6] Vitatta a követelés összegét, az ellenkérelem mellékleteként benyújtott okiratban 32.821.410 Ft tőkeösszeg után 2015. március 6. napjától 2023. június 12. napjáig késedelmi kamattal növelt összegként 38.641.097 Ft-ot, 2018. augusztus 29. napjától 2023. június 12. napjáig 37.313.515 Ft-ot számított.
- [7] Kérdésesnek tartotta a kamatfizetés kezdő időpontját, utalva arra, hogy a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kamatigény mindaddig nem válik esedékessé, amíg azt a jóhiszemű kötelezettől nem követelik vissza.
- [8] Kármegosztásra is hivatkozott, amelynek alapját abban látta, hogy a követelés megnyílt és az igényérvényesítés között legalább három év telt el. A nagyszámú pénzügyi szakemberrel dolgozó felperes esetében a visszakövetelés elodázása szerint 40%-os arányú önhibát jelent.
- [9] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 53.818.191 forintot, ennek 2018. augusztus 28. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett

naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 2.786.594 forint elsőfokú perköltséget.

- [10] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a jogalap nélküli gazdagodás tipikus esete az okafogyott szolgáltatás, amely megvalósulhat perjogi jogviszonyban is, többek között azáltal, hogy a rendkívüli jogorvoslat során eljáró bíróság döntése következtében módosul a jogerős határozat alapján korábban már megfizetett marasztalási összeg. A perbeli esetben is ez történt, amikor a Kúria a felperesi kifizetés alapjául szolgáló jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, majd a megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék az alperes javára – kamatokkal együtt – a kifizetettnél 53.818.191 Ft-tal kevesebbet ítélt meg. Ez a különbség olyan okafogyott szolgáltatás, amelynek jogalapja 2018. augusztus 28. napján megszűnt, és amelynek visszatérítésére az alperes ekkor kötelessé vált. Ehhez képest érdektelen, irreleváns jelen eljárásban, hogy a Fővárosi Törvényszék előtti perben az eljáró bíróságok miért nem fogadták el az alperes kármegosztással kapcsolatos álláspontját.
- [11] Megállapította, hogy a felperes a követelés összegét helyesen számította, ezzel szemben az alperes nem indokolta meg, miért az általa megjelölt tőkeösszegeket vette saját számítása alapul, és miért 2023. június 12. napjáig számított késedelmi kamatot – holott a megismételt eljárásban megítélt marasztalási összegeket és az azok utáni késedelmi kamatok kezdő időpontjait a Fővárosi Törvényszék 64.P.23.416/2015/59. számú ítélete tartalmazza, a kamatokat pedig a 2015. március 5-i teljesítésig kellett számítani.
- [12] Nem értett egyet az alperessel abban, hogy a követelés utáni késedelmi kamat csak a keresetindítástól jár. Rámutatott, hogy a megismételt eljárásban hozott ítélet jogerőre emelkedésétől, az alperesnek az igényérvényesítésre számítania kellett, a visszatérítési kötelezettség ekkor esedékessé is vált, a gazdagodás mértéke ekkor vált megállapíthatóvá.
- [13] Kifejtette, hogy nem ad okot „kármegosztásra” az, hogy a felperes az elévülési időn belül mikor élt visszakövetelési igényével, mert az elévülési időn belül a jogosult az igényérvényesítés időpontjáról szabadon dönthet, jogellenes károkozó magatartás hiányában a kármegosztás lehetősége fogalmilag kizárt.
- [14] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, valamint a felperes perköltség megfizetésére kötelezését kérve.
- [15] Állította, hogy nem tudott jogellenesen gazdagodni akkor, amikor végső soron a saját befizetéseit követelte vissza. A korábbi perekben a kár megtérítésének jogalapja a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 348. és 350.§-a volt. Utalt arra, hogy nem köteles visszatéríteni a gazdagodást az, aki attól a visszakövetelés előtt elesett, kivéve, ha számolnia kellett a visszatérítési kötelezettséggel, és felelőssége a gazdagodás megszűnéséért megállapítható, vagy rosszhiszeműen jutott a gazdagodáshoz.
- [16] Kifejtette, hogy a kártérítési per alperese, jelen per felperese, minden elkövetett azért, hogy ne kelljen teljes kártérítést fizetnie, az általa kezdeményezett eljárások azonban nem vezettek eredményre, kivéve a per során alkalmazott kármegosztást. Előadta, hogy esetében a teljes kártérítés elmaradt, holott az ügy során nem került elő olyan adat, amely igazolta volna azt, hogy az akkori elkövetővel összejátszott volna.
- [17] Hivatkozott arra, hogy jelen per felperese a közreműködése nélkül számolta ki és fizette meg a korábbi jogerős ítélet alapján a neki járó összeget.
- [18] Megítélése szerint vagyonnövekedés csak a felperesnél valósult meg, és alperes tett okafogyott szolgáltatást. Nem értett egyet azzal az ítéleti megállapítással, hogy 2018. augusztus 28. napján megszűnt volna a tulajdonát képező összeg feletti rendelkezési joga.
- [19] Kifejtette, hogy a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kamatigény mindaddig nem válik esedékessé, amíg azt a jóhiszemű kötelezettől nem követelik, addig ugyanis a gazdagodó

késedelembe sem eshet, így a visszakövetelés előtti hasznokért és károkért sem felel (BH2000. 408.)

- [20] Vitatta azt az ítéleti megállapítást, hogy nincs mód a kármegosztásra.
- [21] Az elsőfokú ítélet indokolásával szemben előadta, hogy kellő módon indokolta a kamatszámítását, hivatkozott az interneten is megtalálható, a jogszabályi változásokat is figyelemmel kísérő ún. kamatkalkulátor adataira. Sérrelmezte, hogy az elsőfokú ítélet 2004. évre visszamenően is elszámolt.
- [22] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítéletét helybenhagyását és az alperes perköltségben való marasztalását kérte.
- [23] A Ptk. 6:579. §-ára és a Kúria Pfv.20.420/2019/7 számú határozatára hivatkozva kifejtette, hogy az alapvető eltérés a kártérítés és a jogalap nélküli gazdagodás jogintézményei között, hogy a jogalap nélküli gazdagodás esetén a megtérítési kötelezettség nem jogellenes magatartás következménye, hanem a jogcím hiányán vagy fogyatékoságán alapul. A jogalap nélküli gazdagodás feltétele másnak a rovására történő vagyoni előnyhöz jutás. A jogkövetkezmény objektív, azaz nem a károkozás szabályai szerint kell eljárni.
- [24] A felperes érvényes jogcím nélkül teljesített alperes részére, hiszen azt az ítéletet, amely alapján a kifizetés történt, hatályon kívül helyezték, és a megismételt eljárásban hozott ítélet kisebb összegben marasztalta felperest, mint a hatályon kívül helyezett ítélet. A két ítélet marasztalási összege közötti különbözetet így a felperes alperes részére jogalap nélkül fizette meg. Az alperes sem az elsőfokú eljárás során, sem a fellebbezésében nem jelölte meg azt, hogy milyen jogcímen lenne jogosult a különbözeti összegre.
- [25] Előadta, hogy a felperes az alperes önkéntes teljesítésének hiányában volt kénytelen peres úton érvényesíteni követelését. Tekintettel arra, hogy felperes követelését elévülési időn belül érvényesítette, ezért az esedékességtől, azaz a megismételt eljárás jogerős döntésétől a kifizetésig terjedő időre jogosult a kamat felszámítására. Utalt arra, hogy a Szegedi Ítéltábla a Pf.III.20.481/2021/9 számú közbenső ítéletével alperes vonatkozásában az ügy iratait áttette a Zalaegerszegi Járásbírósághoz, amely az iratokat áttette a Zalaegerszegi Törvényszékhez. A korábban eljáró Kecskeméti Törvényszék a 7.P.20.675/2021/57 számú ítéletével az áttétellel nem érintett alperesek vonatkozásában a felperesi keresetnek helyt adott. A fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla a Pf.III.20.094/2023/5. számú ítéletével a Kecskeméti Törvényszék elsőfokú ítéletét helybenhagyta.
- [26] A fellebbezés nem megalapozott.
- [27] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság is elfogadta ítélezése alapjául.
- [28] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:579. § (1) bekezdése szerint, aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni. A (2) bekezdés értelmében nem köteles visszatéríteni a gazdagodást, aki attól a visszakövetelés előtt elesett, kivéve, ha rosszhiszeműen jutott a gazdagodáshoz, vagy a gazdagodás megszűnésével kapcsolatban felróhatóság terheli.
- [29] Az, hogy a korábbi perekben a jelen per alperese a felperessel szemben kártérítés címén érvényesített igényt, a jelent perben a felperes által érvényesített igény jogcíme nem hat ki, a korábbi jogerős ítéletben és a megismételt eljárásban megítélt tartozás közötti különbség megtérítésére az alperes kártérítés címén nem jogosult.
- [30] Az alperes fellebbezésében hivatkozott ugyan a Ptk. 6:579. § (2) bekezdésének szabályára, azonban annak felhívása önmagában a fellebbezését nem alapozza meg, hiszen a perben maga sem védekezett azzal, hogy a gazdagodástól annak visszakövetelése előtt elesett volna.

- [31] A felperes jelen perben nem kártérítési, hanem jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránti igényt terjesztett elő, ezért szóba sem jöhetett a kármegosztás, hiszen nem az alperes által okozott kár megtérítését, hanem a megismételt eljárásban hozott jogerős ítélet folytán általa tartozatlanul megfizetett összeg visszatérítését igényelte a felperes. Helyesen hivatkozott fellebbezési ellenkérelmében a felperes arra, hogy a jogalap nélküli gazdagodás feltétele másnak a rovására történő vagyoni előnyhöz jutás. Az alperesnek a felperes rovására történt vagyoni előnyhöz jutása a megismételt eljárásban hozott jogerős ítélet folytán tényként rögzíthető, a visszatérítés, mint jogkövetkezmény pedig objektív.
- [32] Az irányadó tényállás szerint a megismételt eljárásban hozott, 2018. augusztus 28. napján jogerős ítélet a felperest 73.800.000 Ft, továbbá 17.621.410 Ft, és ezek egyes részösszegei után kamat megfizetésére kötelezte. A megismételt eljárásban jogerősen megítélt részösszegek és az azok után az esedékességtől a kifizetésig, 2015. március 5. napjáig számított, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti mértékű kamatok figyelembevételével az alperest 146.814.931 Ft illeti meg.
- [33] A jogerősen megítélt összeg részösszegeit, és az azok után fizetendő késedelmi kamatok kezdő időpontjait a megismételt eljárásban hozott jogerős ítélet rendelkező része alapján az elsőfokú ítélet indokolásának [2] bekezdése helyesen részletezte. A korábbi – utóbb a Kúria által hatályon kívül helyezett – jogerős ítélet alapján történt felperesi teljesítés időpontja nem vitásan 2015. március 5. napja volt. Az így meghatározott kamatfizetési periódusban felmerült, a késedellemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat összegét a felperes helyesen számolta ki, ezért az irányadó tényállásban az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette, hogy a megismételt eljárásban meghozott jogerős ítélet alapján a felperes 146.814.931 forintot volt köteles megfizetni, az általa 2015. március 15. napján kiszámított és megfizetett magasabb összeg helyett. Az ettől eltérő részösszegek és kamatfizetési kezdő- és záróidőpontok alapján elvégzett alperesi kamatszámítás helytelen, a megismételt eljárásban hozott jogerős ítélet rendelkezéseiből nem vezethető le.
- [34] Jelen eljárásban a jogerősen megítélt összeg nagysága, a Fővárosi Törvényszék által alkalmazott kármegosztás helyessége nem vitatható, ítélt dolog. A 146.814.931 forintot meghaladóan a felperes által az alperesnek átutalt összeg megtartásához az alperesnek nincs jogalapja akkor sem, ha álláspontja szerint a neki, a jogerős ítéletekben megítélt összegnél több járna.
- [35] A Ptk. 6. könyv IX. fejezetéhez fűzött indokolás szerint a kamat alapvető szabályainak a kötelekre vonatkozó közös rendelkezések közötti elhelyezésével a törvény tudatosítani kívánja, hogy úgynevezett egyenértéki kamatot kell fizetni minden olyan esetben, például jogalap nélküli gazdagodás vagy szerződéstől történő elállás miatti összeg visszatérítésénél, érvénytelen szerződés előtti állapot helyreállításánál, amikor hiányzik a pénzhasználat ingyenességének jogcíme. A törvény abból indul ki, hogy a kamat az idegen pénz ára, amelyet a felek eltérő megállapodása hiányában minden kötelezettnek meg kell fizetnie. Ennek figyelembevételével helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság a visszajáró összeg utáni kamatfizetés kezdő időpontját is.
- [36] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [37] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján köteles a pernyertes felperes másodfokú perköltségének megfizetésére, amely a felperes jogi képviselőjének a munkadíjából áll. A felperes által felszámított ügyvédi munkadíjat a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (6) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletben megállapított összeg 50%-ára mérsékelte, figyelemmel arra, hogy az ügy ténybeli és jogi megítélése egyszerű volt.

- [38] A másodfokú bíróság a Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest, hogy a meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 78. § (4) bekezdése szerint fizesse meg, egyúttal a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése alapján tájékoztatta az alperest az esedékesség időpontjáról, valamint a fizetés során a közlemény rovatban feltüntetendő adatokról. Tájékoztatja az alperest arról is, hogy ha az illetéket fizetési kötelezettségnek határidőben nem tesz eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az illetékekről szóló törvény rendelkezéseit és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Pécs, 2024. február 29.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, dr. Berki Csilla s.k. bíró